S.Y.B.Com (Sem-IV) April-2023

Commerce-IV **Q.P. Code: 00000955**

[Time: 3:00 Hrs.] **[Marks:100]**

Please verify whether you have received the right question paper.

N.B: (1) All questions are **compulsory**.

(2) Figures to the right indicate full marks of questions.

Q. 1 A) Select the correct answer from the options given below and rewrite the sentence : (any **ten**) [**10**]

(1) In ____________production, one or few units of a product are produced to the consumer's requirement within the given date.
(Batch, Job, Project, Mass)

(2) ____________is a computerized common data-based system for manufacturing, information and control.
(MAPICS, TQM, ABC Analysis, Six Sigma)

(3) _____________ is the degree to which a product, process or service satisfies a specified set of attributes or requirements.
(Productivity, Durability, Quality, Marketing)

(4) The last step of Six Sigma is ___________.
(Analyze, Control, Define, Improve)

(5) __________________market deals with short term securities.
(Money, Primary, Secondary, Agriculture)

(6) In ______________market existing shares are traded.
(Private, Money, Secondary, Primary)

(7) Call and Put are types of _________ contracts.
(Options, Forward , Future, Commodity)

(8) _______________ are risk-takers of the derivative market.
(Speculators, Hedgers, Margin Traders, Arbitrageurs)

(9) _____________ market is a market that trades in the primary economic sector rather than manufactured products, such as cocoa, fruit and sugar.
(Money, Agriculture, Financial, Commodity)

(10) _____________ is also called ‘GAP Analysis’.
(SERVQUAL Model, Six Sigma, KAIZEN, TQM)

(11) _____________ is concerned with the execution of the production plan.
(Routing, Scheduling, Dispatching, Follow-Up)

(12) _____________ are the financial services to low income individuals or to those who do not have access to typical banking services.
(Derivative Market, Primary Market, Start-Up Venture, Micro-Finance)

Q. 1 B) State whether the following statements are True or false by rewriting them : (any **ten**) **[10]**

(1) Arbitrageurs deal in low-risk, low-priced securities to make profits.

(2) Routing includes a list of intended events and times.

(3) The ABC Analysis technique is used for Quality Management.

(4) Quality circle works by integrating all quality-related functions and processes throughout the company.

(5) ISO 9000 is essentially a mark of quality assurance.

(6) Financial Services is a market in which financial assets are created or transferred.

(7) The objective of SEBI is to protect the rights of investors and ensuring the safety of their investment.

(8) Credit rating is an analysis of the credit risks associated with a financial instrument or a financial entity.

(9) Growth-oriented schemes offer fixed income to investors.

(10) A forward contract is an agreement between two parties – a buyer and a seller to purchase or sell something at a later date at a price agreed on that future date.

(11) Microfinance empowers poor women economically and socially.

(12) When a bear cannot fulfill his commitment immediately, he is called a lame duck.

Q. 2 Answer the following : (any **two**) **[15]**

(a) State the objectives of Production Planning and Control in brief.

(b) State the factors influencing productivity.

(c) Explain the Importance of Scientific Inventory Control System.

Q. 3 Answer the following : (any **two**) **[15]**

(a) Which are the Cost of Quality?

(b) Explain Kaizen Process.

(c) Elucidate the features of Total Quality Management.

Q. 4 Answer the following : (any **two**) [**15**]

(a) Enumerate the steps involved in the IPO process.

(b) Explain the functions of SEBI.

(c) What are the advantages of credit rating agencies?

Q. 5 Answer the following : (any **two**) [**15**]

(a) Explain the sources for financing Start-Up venture.

(b) What is the role of Self Help Groups?

(c) Elucidate the disadvantages of Mutual Funds.

Q. 6 Write Short Note on : (any **four**) [**20**]

(a) Dispatching

(b) Quality Circles

(c) Service Quality Management

(d) Functions of Depository

(e) CRISIL

(f) Dematerialization

Q.P. Code: 00000955

(मराठी रुपांतर) **[गुण: १००]**

[वेळ: ३ तास]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: (१) सर्व प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.

(२) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(३) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

प्र. १ अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी सर्वात योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा : (कोणतीही **दहा**) [१०]

(१) ____________उत्पादनात, ग्राहकांच्या गरजेनुसार उत्पादनाचे एक किंवा काही नग दिलेल्या तारखेच्या आत तयार केले जातात.

(गट, वस्तुनुरूप, प्रकल्प, मोठ्या प्रमाणावरील)

(२) ____________ ही निर्मिती, माहिती आणि नियंत्रण यांसाठी संगणकीकृत सामान्य डेटाबेस प्रणाली आहे.

(मॅपिक्स, समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन, अ ब क विश्लेषण, सिक्स सिग्मा)

(३) _____________ हे असे प्रमाण आहे ज्यात एखादे उत्पादन, प्रक्रिया किंवा सेवा ह्या विशिष्ट गुणधर्म किंवा आवश्यकतांची पूर्तता करतात.

(उत्पादकता, टिकाऊपणा, गुणवत्ता, विपणन)

(४) सिक्स सिग्माची शेवटची पायरी ___________ हे आहे.

(विश्लेषण करणे, नियंत्रण करणे, प्रश्न निश्चित करणे, सुधारणा करणे)

(५) ___________बाजार अल्पकालीन निधींच्या देवाण-घेवाणीशी संबंधित आहे.

(नाणे, प्राथमिक, दुय्यम, कृषी)

(६) ______________बाजारामध्ये विद्यमान समभागांची खरेदी-विक्री केली जाते.

(खाजगी, नाणे, दुय्यम, प्राथमिक)

(७) मागणी (Call – कॉल) आणि दिलेला (Put – पुट) हे _________ करारांचे प्रकार आहेत. (पर्याय, वायदे, भविष्य, जिन्नस)

(८) ___________ हे व्युत्पन्न बाजारात जोखीम घेणारे आहेत.
(अंदाजक, हेजर्स, मार्जिन ट्रेडर्स, आर्बिट्रेजर्स)

(९) ___________बाजार हा असा बाजार आहे जो उत्पादित उत्पादन क्षेत्रापेक्षा प्राथमिक आर्थिक क्षेत्रात व्यवहार करतो, जसे की कोको, फळे व साखर.
(नाणे, कृषी, वित्तीय, जिन्नस)

(१०) ________ ला 'आंतर विश्लेषण' असेही म्हणतात. [सर्व्हक्वाल (SERVQUAL) मॉडेल, सिक्स सिग्मा, काइझेन, समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन]

(११) उत्पादन योजनेप्रमाणे उत्पादन कार्याला सुरुवात करणे म्हणजे _________.
(मार्गनिर्धारण, कार्यवेळापत्रक, कार्यप्रारंभ, पाठपुरावा)

(१२) __________ ह्या ही कमी उत्पन्न असलेल्या व्यक्तींसाठी किंवा सामान्य बँकिंग सेवांमध्ये प्रवेश नसलेल्या लोकांसाठी वित्तीय सेवा आहेत.
(व्युत्पन्न बाजार, प्राथमिक बाजार, स्टार्ट-अप व्यवसाय, सूक्ष्म-वित्त)

प्र. १ ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य आहेत ते सांगुन पुन्हा लिहा : (कोणतीही **दहा**) [१०]

(१) नफा कमावण्यासाठी अर्बिट्रेजर्स कमी जोखमीच्या, कमी किमतीच्या प्रतीभूतींमध्ये व्यवहार करतात.

(२) मार्गनिर्धारणामध्ये इच्छित कार्यक्रम आणि वेळेची सूची समाविष्ट असते.

(३) 'अ ब क' विश्लेषण तंत्र गुणवत्ता व्यवस्थापनेसाठी वापरले जाते.

(४) गुणवत्ता वर्तुळ संपूर्ण कंपनीमध्ये गुणवत्तेशी संबंधित सर्व कार्ये आणि प्रक्रिया एकत्रित करून कार्य करते.

(५) आय एस ओ ९००० (ISO 9000) हे मूलत: गुणवत्तेच्या खात्रीचे चिन्ह आहे.

(६) वित्तीय सेवा ही अशी बाजारपेठ आहे ज्यामध्ये वित्तीय मालमत्ता तयार केली जाते किंवा हस्तांतरित केली जाते.

(७) भारतीय प्रतिभूती विनिमय मंडळाचे उद्दिष्ट गुंतवणूकदारांच्या हक्कांचे रक्षण करणे आणि त्यांच्या गुंतवणुकीची सुरक्षितता सुनिश्चित करणे हे आहे.

(८) पतमापन हे वित्तीय साधन किंवा आर्थिक घटकाशी संबंधित पत जोखमींचे विश्लेषण आहे.

(९) वृद्धी निधी गुंतवणूकदारांना स्थिर दराने उत्पन्न देतो.

(१०) वायदे करार म्हणजे खरेदीदार आणि विक्रेता या दोन पक्षांमधील भविष्यातील तारखेला मान्य केलेल्या किंमतीला नंतरच्या तारखेला काहीतरी खरेदी किंवा विक्री करण्याचा करार.

(११) सूक्ष्म वित्त गरीब महिलांना आर्थिक आणि सामाजिकदृष्ट्या सक्षम करते.

(१२) जेव्हा अस्वल आपली वचनबद्धता त्वरित पूर्ण करू शकत नाही, तेव्हा त्याला लंगडे बदक म्हटले जाते.

प्र. २ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या : (कोणत्याही **दोन**) [१५]

(अ) उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रणाची उद्दिष्टे थोडक्यात नमूद करा.

(ब) उत्पादनावर परिणाम करणारे घटक विषद करा.

(क) वैज्ञानिक सामग्री नियंत्रण व्यवस्थेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र. ३ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या : (कोणत्याही **दोन**) [१५]

(अ) गुणवत्ता परिव्यय कोणते आहेत?

(ब) काईझेन प्रक्रिया स्पष्ट करा.

(क) समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये विषद करा.

प्र. ४ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या : (कोणत्याही **दोन**) [१५]

(अ) प्राथमिक भाग-विक्रीच्या प्रक्रियेतील पायऱ्या नमूद करा.

(ब) भारतीय प्रतिभूती विनिमय मंडळाची कार्ये स्पष्ट करा.

(क) पतमापन निर्धारणाचे फायदे काय आहेत?

प्र. ५ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या : (कोणत्याही **दोन**) [१५]

(अ) स्टार्ट-अप व्यवसायासाठी वित्तपुरवठ्याचे स्रोत स्पष्ट करा.

(ब) (स्वयं-सहाय्यता) बचत गटांच्या भूमिका काय आहेत?

(क) परस्पर (सार्वजनिक) निधीचे तोटे विषद करा.

प्र. ६ टीपा लिहा : (कोणत्याही **चार**) [२०]

(अ) कार्यप्रारंभ

(ब) गुणवत्ता वर्तुळ

(क) सेवा गुणवत्ता व्यवस्थापन

(ड) भागपेढींची कार्ये

(इ) क्रिसिल

(फ) अमुर्तीकरण